

บทความวิชาการ (Academic Article)

ล่ามกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

Interpreter and Intercultural Communication

ชุตินา สุตจรรยา / Chutima Sudjanya

อาจารย์ ดร. นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Dr., International Affairs Officer, Policy and Planning Division, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon
chutima.su@rmutp.ac.th

Received: August 19, 2023 Revised: November 11, 2023 Accepted: December 24, 2023 Published: December 28, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง ล่ามกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความหมายของผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามตามแนวคิดทฤษฎีล่ามและการแปล คุณสมบัติของล่าม ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ล่าม การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทงานวิเทศสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และทำความเข้าใจในงานล่ามว่า คือ งานแปลคำพูดของฝ่ายหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจด้วยวาจา จึงมีระดับความยากง่ายของสาระต่างกันไป ซึ่งนอกจากจะมีความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว อีกส่วนที่จำเป็นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาไทย เนื่องจากงานล่ามหรือการแปล คือ การถ่ายทอดความหมายจากภาษาเดิมไปสู่ภาษาใหม่ ดังนั้นการแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยถึงแม้ผู้แปลจะมีองค์ความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศมากมายเพียงใดก็ตาม แต่หากขาดความเชี่ยวชาญในภาษาไทยก็ไม่สามารถที่จะแปล และสื่อความหมายออกมาได้เป็นอย่างดีแน่นอน นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามยังต้องอาศัยประสบการณ์ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และเข้าใจวิถีชีวิตของผู้คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมด้วย เพื่อช่วยให้สามารถเลือกคำพูดที่ถูกต้องเหมาะสมมาใช้ในการสื่อความหมายออกไปก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างคู่เจรจาที่มาจากต่างประเทศ ต่างวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ล่าม, การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม, คุณภาพของการปฏิบัติหน้าที่ล่าม, ล่ามในบริบทของงานวิเทศสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัย

Abstract

This academic article attempts to present the meanings of interpreters based on the ideas of interpretation and translation theory, qualifications of interpreters, issues in performing interpreting responsibilities, intercultural communication, and interpreter duties in the international affairs department within universities. The findings show that translating a foreign language into Thai is challenging if the translator cannot speak Thai well. Even if the translator is fluent in several other languages, it is still crucial to be knowledgeable of the habits, traditions, and way of life of people from various cultures in order to select the right words to convey the message and develop excellent understanding between the discussion partners from other nations and cultures.

Keywords: interpreter, intercultural communication, quality of interpreter, the role of interpreter at international affairs division at universities

บทนำ

ด้วยระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน และการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่องทำให้เชื่อมโลกทั้งใบเข้าไว้ด้วยกัน ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการเพียงภาษาเดียว แต่อย่างไรก็ตามภาษาต่างประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษก็ยังคงได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างประเทศ ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยได้มีส่วนร่วมในสังคมโลกในทุกมิติ ทั้งภาคการศึกษา การศาสนา การคมนาคม การแพทย์ การสาธารณสุข และด้านอื่น ๆ อีกมากมาย การให้ความสำคัญแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามที่ทำหน้าที่เสมือนช่องทางการนำข้อมูลข่าวสาร และเชื่อมโยงทุกภาษาให้มีความเข้าใจตรงกันนั้น เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เนื่องจากความสามารถในการเชื่อมโยงภาษาเป็นหนึ่งในความท้าทายที่พลเมืองของประเทศต่าง ๆ ในสังคมโลกปัจจุบันต้องการอย่างมาก และภาษายังเป็นมากกว่าสกุลเงินของการสื่อสารอีกด้วย (Wood, 2013) อีกทั้งในหนังสือชื่อ Memo to the President - Elect ของ แมตเตลิน อัลไบรท์ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศหญิงคนแรกของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่า

เมื่อคุณออกเดินทางไปทั่วโลก คุณจะถูกล้อมด้วยผู้ช่วยระดับสูงที่คอยคุ้มกันตลอดเวลาที่เข้าร่วมการประชุม และมีการพูดเจรจาที่มีข้อความกระทบกระทั่งกัน ซึ่งบุคคลผู้หนึ่งที่มีความจำเป็นต่อตัวคุณเป็นอย่างมากในห้องประชุม นั้น อาจจะไม่ใช่ที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการของคุณ แต่เป็นล่ามของคุณ ล่ามมีบทบาทสำคัญมาก เพราะการเจรจาต้องการความแม่นยำในภาษาและมักจะต้องการความอบอุ่นส่วนตัวในระดับหนึ่งด้วย ดังนั้นงานของล่ามจึงไปไกลมากกว่าการแปลตามตัวอักษร แต่ล่ามต้องสามารถสื่อสารถึงการเน้นย้ำความแตกต่างเล็กน้อยและน้ำเสียงที่ผู้เจรจาต้องการ สิ่งนี้จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อล่ามมีความรู้ที่ซับซ้อนเกี่ยวกับหัวข้อที่อภิปรายกันในห้องประชุม (Albright, 2008, pp. 66 - 67)

การแปลความหมายเป็นกระบวนการของการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องและในบางสถานการณ์ประโยคเดียวกันอาจถูกแปลในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังที่ ทาคาดา (Takeda, 2010) ให้เหตุผลว่า “การตีความคือการปฏิบัติที่ถูกกำหนดโดยบริบททางสังคม การเมือง และวัฒนธรรม ดังนั้น ในเหตุการณ์ทางการทูตระดับสูงที่อาจส่งผลร้ายแรง ล่ามจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองที่อาจเกิดขึ้นตามมาด้วย” (Takeda, 2010, pp. 176 - 177)

บทความวิชาการเรื่องนี้ เริ่มต้นด้วยการอธิบายว่า ล่ามเป็นใคร ? การปฏิบัติหน้าที่ล่ามตามแนวคิด ทฤษฎีการแปล และทฤษฎีล่าม การปฏิบัติหน้าที่ล่ามกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติหน้าที่ล่ามอันเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม การปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทงานวิเทศสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย และบทสรุปวิเคราะห์จากผู้เขียน

1. ล่ามเป็นใคร ?

จากข้อมูลของ ลุง (Lung, 2016) บันทึกล่ามที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีอายุย้อนไปถึงประมาณ 1,000 ปีก่อนคริสตกาลในราชสถาบันแห่งคัมภีร์พิธีกรรม: หนังสือพิธีกรรมระบบราชวงศ์

(Royal Institutions of the Book of Rites, [in the Liji Zhushu, commentaries and subcommentaries to the Book of Rites]; Lung's translation 2011, P. 3) กล่าวว่า “ผู้คนในห้าทิศมีภาษาที่แตกต่างกัน และมีความอยากอาหารที่แตกต่างกัน เพื่อให้บรรลุความทะเยอทะยานและแสดงความปรารถนาต่อกันได้ ทิศตะวันออกเรียกว่า จี้ ทิศใต้ เรียกว่า เซียง ทิศตะวันตก เรียกว่า ตี้อัน และทิศเหนือเรียกว่า การแปล” (Lung, 2016, p. 2)

จากข้อมูลของ โรแลนด์ (Roland, 1999) กล่าวว่า “นักแปลและล่ามเป็นหนึ่งในผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนกลุ่มแรกของจีนหลังจากการแนะนำการสอบแบบขงจื้อในปี 165 ก่อนคริสตกาล” (Roland, 1999, p. 83) และมีปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของล่ามในมุมมองต่าง ๆ เช่น

ล่ามเป็นบุคคลสำคัญในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดภาษาหรือคำพูด ซึ่งบทบาทของล่ามนั้น อาจมิใช่แค่การถ่ายทอดคำพูดทางภาษาเพียงอย่างเดียว แต่ล่ามเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้พูดและผู้ฟังทั้งสองฝ่ายเกิดความเข้าใจกัน และสามารถเจรจาต่อรองในทางธุรกิจให้เป็นไปอย่างราบรื่น ล่ามจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะควบคุมสถานการณ์หรือพฤติกรรมของทั้งสองฝ่ายให้สามารถประนีประนอมและดำเนินงานได้อย่างประสบความสำเร็จ (สาลิณี มณีรัตน์, 2559, อ้างถึงใน วรรณิดา ยืนยงค์ และ สมเกียรติ เชวงกิจวิช, 2562, น. 445)

ดังนั้น ล่าม คือ ผู้อำนวยการความสะดวกในการสื่อสารโดยทำหน้าที่แปลภาษาจากภาษาหนึ่งเป็นภาษาหนึ่ง เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในการสนทนาระหว่างคู่สนทนาที่พูดภาษาแตกต่างกัน มาจากวัฒนธรรม และประเทศที่แตกต่างกัน ล่าม เป็นเสมือนคนกลางที่เชื่อมคู่สนทนาดังกล่าวเข้าด้วยกันทำให้การเจรจาสนทนา หรือต่อรอง เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ความรู้ต่าง ๆ อย่างเต็มที่ และเต็มใจ อีกทั้งช่วยสร้างบรรยากาศให้คู่สนทนา รู้สึกผ่อนคลาย เกิดความเข้าใจตรงกันของเนื้อความที่ต้องการสื่อสารด้วยความรู้สึกที่มั่นใจมากยิ่งขึ้น

2. การปฏิบัติหน้าที่ล่ามตามแนวคิดทฤษฎีการแปล และทฤษฎีล่าม

การปฏิบัติหน้าที่ล่ามในการประชุมระหว่างประเทศในโอกาสต่าง ๆ นั้น งานล่ามอาจต้องการมากกว่าการทำหน้าที่แปลการสนทนาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางสังคม และวัฒนธรรมระหว่างสองประเทศด้วย ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่ล่ามในการประชุมระหว่างประเทศ คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามต้องทำความเข้าใจว่างานล่ามนั้นเป็นงานที่ต้องมีองค์ความรู้หลากหลายสาขาวิชา และต้องทำความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศที่จะต้องเข้าพบเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ล่ามเป็นไปในทิศทางที่ดี

แนวคิดทฤษฎีการแปลและทฤษฎีล่าม

การแปลเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วย การตีความของความหมายของหนังสือในภาษาหนึ่งไปสู่ภาษาเป้าหมาย โดยสื่อสารข้อความเดียวกัน การแปลเป็นศิลปะไม่ใช่วิทยาศาสตร์ และไม่ใช้การแปลความหมายระหว่างภาษาที่ใช้พจนานุกรมหรือการแปลที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยแปล แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ ไวยากรณ์ สำนวนภาษา ความหมายแฝงและความหมายโดยตรง ธรรมเนียมในการสื่อสาร

วัฒนธรรม และบริบทหลอมรวมเข้าด้วยกัน ซึ่งความหมายการแปลนั้น ไนดา (Nida) ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการแปลชาวอเมริกันกล่าวว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมาย (Meaning) และการถ่ายทอดรูปแบบของการเสนอความหมาย (Form) ของข้อความในภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่า ไนดามีความคิดว่าการแปลไม่ใช่การเสนอความหมายเท่านั้นแต่รวมไปถึงรูปแบบของการเสนอความหมาย ซึ่งหมายถึงการใช้เสียง คำ วลี หรือประโยค และข้อความที่ประกอบด้วยหลาย ๆ ประโยค ดังนั้นการเลือกคำ การเรียงคำให้เป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้นในระดับวลี และแม้แต่การจัดวางวลีใดก่อนหลังจึงมีส่วนสำคัญที่ผู้แปลต้องพิจารณา และถ่ายทอดจากต้นฉบับ (Nida, 1964, อ้างถึงใน สัญฉวี สายบัว, 2542)

เทย์เลอร์ (Taylor, 1998, อ้างถึงใน สุพรรณิ ปันมณี, 2555) เน้นให้นักแปลตระหนักในประเด็นดังนี้

- 1) ความหมายของคำ (Semantics) คำต้องสัมพันธ์กับความเป็นไปในโลก เป็นหน้าที่ของนักแปลที่จะต้องหาหน่วยความหมาย ความสัมพันธ์ของคำและดูความเทียบเท่า
- 2) บริบท (Context) คือ ภาพในหัวนึกคิดที่เกิดขึ้นในใจของคนขณะที่สื่อสารกันในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 3) การใช้ภาษา (Pragmatics) คือ ความหมายจริง ๆ ของผู้พูด ไม่ใช่ความหมายของคำแบบพื้น ๆ หรือแบบตรง ๆ ผู้แปลต้องจับความหมายแท้จริงให้ได้ ต้องมีความรู้รอบตัวเกี่ยวกับสิ่งที่แปลและเข้าใจวัฒนธรรม

- 4) วัฒนธรรม (Culture) มีอิทธิพลอย่างมากเมื่อการวิเคราะห์ปัญหาภาษาผูกติดกับวัฒนธรรม จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยการตีความหมายเพื่อให้ได้ความหมายที่แท้จริง โดยครอบคลุมถึงรูปแบบการนำเสนอตั้งแต่ระดับคำ วลี และประโยค จนกลายเป็นหลายประโยคที่ประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งบริบทและวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ภาษา

การแปลมีทั้งการแปลโดยการเขียนและการแปลโดยการพูด โดยรูปแบบการแปลแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

- 1) การแปลแบบตรงตัว (Literal Translation) คือ การแปลที่พยายามรักษารูปแบบของการเสนอความคิด (Form) ของต้นฉบับไว้จนฉบับแปลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รูปแบบดังกล่าวหมายถึง คำ ระเบียบ วิธีการเรียงคำ ระเบียบวิธีการจัดการกลุ่มความหมายเข้าเป็นประโยค และการเรียงประโยคเป็นข้อความที่ใหญ่ขึ้นไปตามลำดับ

- 2) การแปลแบบเอาความ (Free Translation) เป็นการแปลที่มีลักษณะที่แตกต่างกับการแปลแบบตรงตัวหลายประการ เช่น รูปแบบและการเรียงลำดับความคิดที่จัดวางลำดับก่อนหลังอาจไม่เหมือนกับต้นฉบับ แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้งานแปลสามารถทำหน้าที่สื่อความหมายของต้นฉบับไปยังผู้อ่านฉบับแปลให้เข้าใจได้มากที่สุด ซึ่งการแปล หรือ Translation หมายถึง การแปลในงานเขียน คือ การเปลี่ยนภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง มีที่มาจากคำว่า Trans หมายความว่า การเปลี่ยน และ ล่าม หรือ Interpretation ส่วนใหญ่ใช้พูดถึงงานที่แปลการเจรจาในบทสนทนา เป็นการแปลภาษาอยู่ระหว่างสองฝ่ายที่สนทนากัน ซึ่งมีที่มาจากคำว่า Inter ที่แปลว่า ระหว่าง นั่นเอง

ตามแนวคิดทฤษฎีล่ามนั้นในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่มาจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นบุคคลที่ใช้ภาษาแตกต่างกัน และมีวัฒนธรรมที่ต่างกันนั้นมักจะเกิดข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการสื่อสารระหว่างบุคคลขึ้นเสมอ จึงต้องทำการสื่อสารผ่านคนกลาง คือ ล่าม ซึ่งมักถูกคาดหวังให้เป็นสื่อกลางทางวัฒนธรรม ดังนั้น ประเภทของการแปลแบบล่าม (Interpretation) ในปัจจุบันมีอยู่ 3 ประเภท คือ

1) การแปลแบบล่ามทันที หรือ การแปลฉับพลัน (Simultaneous Interpretation) หรือแบบล่ามพูดพร้อม จากทฤษฎีการแปลของ ดานิกา เซเลสโกวิทช์ (Danica Seleskovitch) และ มาริอานน์ เลเดเรร์ (Marianne Lederer) ในช่วงทศวรรษ 1970 ได้ร่วมกันวางรากฐาน ทั้งสองได้ศึกษาวิเคราะห์วิธีปฏิบัติงานล่าม ในสถานการณ์จริง และชี้ให้เห็นถึงกลไกของกระบวนการที่ดำเนินไปว่า ล่ามมิได้แปลคำพูดที่ตนได้ยินในภาษาต้นทางเพราะไม่อาจจำได้ทุกคำ แต่จะ “ผล่อออก” จากภาษาเพื่อ “จับความหมาย” หรือ “สื่อสาร” ข้อความที่ผู้พูดต้องการสื่อและนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางอย่างเป็นทางการเป็นธรรมชาติที่สุด ทั้งนี้ “ความหมาย” ที่กล่าวถึงแตกต่างจากความหมายของคำที่นักภาษาศาสตร์ศึกษา ตัวอย่างเช่น หากผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามเลือกใช้คำที่ไม่เหมาะสมในการแปล ประโยคที่ผู้ฟังได้ยินอาจฟังดูประหลาด เนื่องจากคำหนึ่งคำอาจมีได้หลายความหมายทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้ทำหน้าที่ล่ามควรต้องทำความเข้าใจเนื้อหาที่จะแปลก่อนเพื่อเตรียมเลือกใช้คำแปลที่เหมาะสมกับบริบท ตัวอย่างเช่น คำว่า date เมื่อมีคนพูดว่า I love eating dates ประโยคนี้ไม่ได้แปลว่า ผู้พูดชอบรับประทานคุกกี้ของตัวเอง แต่หมายถึงผู้พูดชอบรับประทานอินทผลัม เพราะคำว่า date สามารถแปลว่า อินทผลัม ได้อีกด้วย (ธารทิพย์ แก้วทิพย์, 2542)

การแปลล่ามประเภทนี้ใช้ในการประชุมนานาชาติ หรือ องค์การระหว่างประเทศ ในการทำล่ามพูดพร้อม จำเป็นต้องมีผู้ล่าม (ถาวร หรือ เคลื่อนย้ายได้) ที่ตรงตามมาตรฐานไอเอสโอด้านการเก็บเสียง ขนาด คุณภาพอากาศ และการเข้าถึงรวมทั้งอุปกรณ์ที่เหมาะสม (หูฟังและไมโครโฟน) ขณะที่ทำการแปลล่ามจะนั่งอยู่ตามลำพังในตู้ล่าม ซึ่งสามารถมองเห็นห้องประชุมและผู้พูดได้อย่างชัดเจน ต้องฟังและแปลคำพูดเป็นภาษาปลายทางไปพร้อม ๆ กัน และผู้เข้าร่วมประชุมจะมีหูฟังเฉพาะบุคคล ทักษะสำคัญของการแปลแบบล่ามพูดพร้อม คือ ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรวดเร็ว ซึ่งใช้ร่วมกับการคาดการณ์ (Anticipation) เนื่องจากล่ามพูดพร้อมต้องพูดคำแปลจากข้อความต้นฉบับที่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะผู้พูดยังพูดไม่จบ ดังนั้นล่ามที่มีประสบการณ์การทำงานมาหลายปีจะพิจารณาบริบทและคิดล่วงหน้าได้ไม่ยากกว่าผู้พูดจะพูดอะไรต่อไป ดังเช่น ในประเทศไทยแต่ละพื้นที่ต่างก็มีภาษาถิ่นเป็นของตนเอง เช่นคำว่า ทำ ในภาคกลาง จะกลายเป็นคำว่า ยะ ในภาคเหนือ และ เอ็ด ในภาคอีสาน ดังนั้นแม้แต่ประเทศที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ก็มีคำที่ใช้ต่างกัน เช่น คำว่า Sanga เป็นคำแสลงในออสเตรเลีย แปลว่า แซนดวิช ซึ่งคำนี้มีผู้ทำหน้าที่ล่ามเพียงไม่กี่คนที่รู้จักและเข้าใจความหมาย ดังนั้น การทำหน้าที่ล่ามแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนั้น ผู้ทำหน้าที่ล่ามจึงต้องอาศัยความรู้รอบตัวที่นอกเหนือจากในหนังสือ และต้องค้นคว้าเพิ่มเติมอีกมากมาย รวมทั้งมีประสบการณ์ทำงานมานานหลายปี จึงจะสามารถแปลและเรียบเรียงประโยคออกมาให้เข้ากับบริบทของการสนทนาในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี (สมาคมล่ามการประชุมนานาชาติ [AIIC], 2009, อ้างถึงใน “คู่มือการปฏิบัติหน้าที่ล่ามพูดพร้อมอย่างมีประสิทธิภาพ,” 2564)

2) การแปลแบบล่ามภายหลัง (Consecutive Interpretation) หรือ แบบล่ามพูดตาม

การแปลแบบล่ามภายหลัง หมายถึงเป็นการแปลเมื่อผู้พูดพูดจบตอนหนึ่งแล้วล่ามจึงสรุปความแปลออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง เป็นการแปลทีละตอน ทีละช่วงหลังจากที่ผู้พูดพูดจบลงแล้ว การเป็นล่ามชนิดนี้ต้องบันทึกข้อความสำคัญที่จะแปล และต้องมีความเข้าใจในความคิดและเรื่องของผู้พูดกำลังพูดอยู่ มีความจำที่ดี มีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี นอกจากนี้คุณลักษณะพิเศษที่ล่ามประเภทนี้ต้องมีคือ ทำทางและบุคลิกที่ดี สำเนียงและการแปลที่น่าประทับใจ และต้องไม่ประหม่าเมื่ออยู่ท่ามกลางที่ประชุมที่มีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมาก ทักษะสำคัญในการแปลแบบล่ามพูดตาม คือ ทักษะการสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อล่ามฟังต้นฉบับและจดบันทึกจะไม่ได้จดแบบทุกคำพูด (Verbatim) แต่จะตีความให้เข้าใจก่อนจึงค่อยจดและจัดเรียงข้อมูลในการนำเสนอให้เกิดความชัดเจน เข้าใจง่าย ซึ่งอาจมีการย้ายตำแหน่งคำ หรือ เปลี่ยนรูปประโยคเพื่อสื่อสารให้ชัดเจนมากที่สุดภาษาปลายทาง เทคนิคการจดบันทึกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของล่ามพูดตาม ซึ่งจดลงบนกระดาษด้วยโครงสร้างที่เป็นเหตุเป็นผล และขึ้นอยู่กับวิธีการเฉพาะบุคคล เพื่อช่วยให้ล่ามจดจำเนื้อหาของคำพูดได้ เช่น ล่ามบางคนใช้สัญลักษณ์ บางคนชอบวาดภาพ บางคนจำกัดตัวเองอยู่กับคำพูด จึงทำให้ปริมาณและรายละเอียดที่จดแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับลักษณะกระดาษจดภาษาที่ใช้จด ฯลฯ (สมาคมล่ามการประชุมนานาชาติ [AIIC], 2009, อ้างถึงใน “คู่มือการปฏิบัติหน้าที่ล่ามพูดพร้อมอย่างมีประสิทธิภาพ,” 2564)

3) การแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสาร (Aver Translation)

การแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสารหมายถึง การที่ล่ามได้รับเอกสารของผู้พูดในภาษาต้นฉบับ เพื่อใช้ประกอบการแปลแบบทันที วิธีนี้นิยมใช้ในการประชุมที่สำคัญ ซึ่งจะมีการผิดพลาดไม่ได้เป็นอันขาดทั้งการใช้ถ้อยคำ การเน้นความสำคัญ การเสนอข้อคิดเห็น การต่อรอง การตกลง ฯลฯ ล่ามจะต้องอ่านเอกสารที่แปลแล้วพร้อมกับฟังผู้พูด ข้อควรระวังคือ การฟังภาษาต้นฉบับกับการอ่านภาษาเป้าหมายต้องสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี

ดังนั้น การแปลแบบล่ามทั้งสามประเภท คือ การแปลคำพูดของฝ่ายหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจด้วยวาจา จึงมีระดับความยากง่ายของสาระต่างกันไป ซึ่งนอกจากจะต้องมีความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังต้องอาศัยทักษะการแปล ประสบการณ์ และความรับผิดชอบสูงอีกด้วย

ภาพที่ 1 ลักษณะการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่าม

Noted. From “Getting to the Core of Role: Defining Interpreters’ Role-Space,”

by P. Llewellyn – Jones and R. G. Lee, 2013, *International Journal of Interpreter Education*, 5(2), p.61

(<https://tigerprints.clemson.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1117&context=ijie>).

3. คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่าม

สถาบันการศึกษาของประเทศไทยหลายแห่งที่เปิดสอนหลักสูตรล่ามและการแปลภาษาโดยมุ่งเน้นการเรียนในเรื่องไวยากรณ์ คำศัพท์ และเน้นทักษะที่ยากหรือเทคนิคทางด้านภาษาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ (ธีรวิทย์ ภิญโญณัฐกานต์, 2556) โดยละเอียดเรื่องเทคนิคที่เป็นบริบทของวัฒนธรรม ทักษะด้านอารมณ์ การเผชิญหน้ากับปัญหาที่ทำให้เกิดความเครียด รวมทั้งความรู้รอบตัวเกี่ยวกับวิวัฒนาการของโลกในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากทักษะด้านภาษาทำให้การทำงานจริงของการปฏิบัติหน้าที่ล่ามประสบความสำเร็จได้ยากขึ้น

ล่ามเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามต้องมีความละเอียดอ่อน ใส่ใจในองค์ประกอบของบริบทของการพบกันของผู้คนหลากหลายวัฒนธรรมและภาษา ซึ่งเป็นที่รวมของความขัดแย้ง และมีตรรกภาพรวมทั้งความแตกต่างมากมายของความคิดเห็นของผู้คนที่มารวมกัน ในการประชุมระหว่างประเทศ เรียกได้ว่า มีทั้ง Hard Power ที่เป็นส่วนของหลักวิชาการ ไวยากรณ์ และทักษะทางภาษา และ Soft Power ที่เป็นส่วนของความรู้ในเรื่องของ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี หรือแม้กระทั่งการเชิญชวนให้รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวของประเทศนั้น ๆ รวมทั้งยังต้องมีทักษะในการไกล่เกลี่ยเจรจาให้มีความเป็นมิตร และมีไหวพริบในการหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่ให้ความหมายในทางที่เป็นปฏิปักษ์ระหว่างคู่สนทนาด้วย

ในขณะที่การเมืองทั่วโลกกำลังอยู่ในสภาวะของการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก การทูตและการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ และระหว่างรัฐกับหน่วยงานอื่น ๆ นั้น มีความจำเป็นอย่างมากในการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีและความเข้าใจอันดีระหว่างผู้คนในโลกใบนี้เข้าด้วยกัน ซึ่งแน่นอนว่าแต่ละประเทศนั้นไม่ได้ใช้ภาษาทางการภาษาเดียวกัน ดังนั้นนักแปลและล่ามจึงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารระหว่างอำนาจทางการเมือง อาจจะถูกกล่าวได้ว่าถ้าหากไม่มีนักแปลและล่าม ก็อาจทำให้ไม่มีความความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็เป็นได้ ดังเช่นที่ เพชแฮคเคอร์ (Pochhacker) กล่าวว่า “การล่ามทางการทูตนั้น หมายถึง ผู้เป็นตัวแทนของภาษาและวัฒนธรรมต่าง ๆ มารวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและบ่มเพาะความสัมพันธ์อันดีทางการเมืองให้เกิดขึ้น รวมทั้งจะดำเนินการเป็นคนกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยให้เกิดความเข้าใจทางภาษาที่ตรงกันระหว่างประเทศต่าง ๆ” (Pochhacker, 2016, p. 24) เพราะฉะนั้น ล่ามทางการทูตมักพบอยู่กลางเวทีโดยยืนด้านหลังประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี หรือแม้กระทั่งกษัตริย์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการแปลภาษาสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างผู้คนมากมายจากหลายประเทศ ดังนั้นการระมัดระวัง และจับใจความของสถานการณ์ที่สนทนากันระหว่างคู่สนทนาจึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างขยันขันแข็งเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการแปลภาษาของผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามและหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดระหว่างคู่สนทนา ด้วยเหตุนี้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามที่สามารถทำหน้าที่นี้ได้จึงเป็นที่จับตาของสาธารณชนว่าเป็นตัวแทนสูงสุดของอาชีพล่าม มีเอกสารงานวิจัยเรื่องความคาดหวังด้านคุณภาพของล่ามนั้นมีอยู่จำนวนน้อยมาก เป็นการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังทั้งด้านบทบาทและคุณภาพของบทแปลไว้ด้วยกัน โดยให้ความสำคัญกับการแปลที่ถูกต้องและชื่อตรงกับภาษาต้นฉบับเป็นอันดับแรกเท่านั้น ผู้เขียนบทความวิชาการจึงขอนำบทความเรื่องความคาดหวังด้านคุณภาพของล่ามในที่ประชุมที่ได้ทำการศึกษากันมาอย่างยาวนานและกว้างขวางจากการทบทวนวรรณกรรมจำนวน 2 บทความมานำเสนอในบทความวิชาการเรื่องนี้ คือ

งานวิจัยเรื่องของความคาดหวังต่อคุณภาพของล่ามของกุลศิริ เจริญศุภกุล (2551) ซึ่งศึกษาผู้ใช้ล่าม การประชุมชาวไทยว่ามีความคาดหวังอย่างไรต่อคุณภาพของล่ามและทัศนคติโดยรวมต่ออาชีพล่ามและตัวล่าม โดยได้นำแบบสอบถามของ โมเซอร์ (Moser, 1995, อ้างถึงใน กุลศิริ เจริญศุภกุล, 2551) มาใช้สอบถาม ประกอบการสัมภาษณ์รายบุคคลกับผู้เข้าร่วมประชุมชาวไทย 25 คน จากการประชุม 2 ครั้งในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 การประชุมเป็นการฝึกอบรมเฉพาะทางโดยวิทยากรชาวอังกฤษเพื่อสร้างระบบความปลอดภัย ให้แก่นักมนุษยชนในประเทศไทยที่ทำงานอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส กุลศิริ เปรียบเทียบความคาดหวังด้านคุณภาพในกลุ่มผู้ใช้ล่ามการประชุมชาวไทยกับการศึกษาของ เคิร์ช (Kurz, 1989) ซึ่งนำเอาชุดคุณลักษณะของบุเลอร์ (Buhler, 1986) มาตัดทอน จนเหลือเพียง 8 คุณลักษณะแล้วนำไปใช้สอบถามผู้ใช้ล่ามการประชุมชาวตะวันตก การเปรียบเทียบการศึกษา ทั้งสองเรื่องนี้แสดงอยู่ในตารางที่ 1 ผลที่ได้พบว่า ผู้ใช้ล่ามการประชุมชาวไทยมีความคาดหวังคล้ายคลึงกับ ผู้ใช้ล่ามการประชุมชาวตะวันตก โดยให้ความสำคัญกับการแปลความหมายตรงตามต้นฉบับเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ คำพูดที่เชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผล

ตารางที่ 1 ความคาดหวังด้านคุณภาพของผู้ใช้ล่ามชาวไทยโดย กุลศิริ (2551) เปรียบเทียบกับผู้ใช้ล่ามชาวตะวันตก โดย เคิร์ช (Kurz, 1989)

ความคาดหวังด้านคุณภาพโดยล่าม	เคิร์ช (Kurz, 1989) % ผู้ใช้ล่าม	กุลศิริ (2551) ลำดับความสำคัญ
กลุ่มความคาดหวังหลัก		
แปลความหมายตรงตามต้นฉบับ	81	1
คำพูดเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผลกัน	72	2
กลุ่มความคาดหวังรอง		
ใช้คำศัพท์ที่ถูกต้อง	45	4
มีความครบถ้วนในการแปล	36	2
มีความสั้นไหลในการแปล	28	3
กลุ่มความคาดหวังอันดับท้าย ๆ		
น้ำเสียงน่าฟัง	17	5
ไวยากรณ์ถูกต้อง	11	6
สำเนียงเป็นเจ้าของภาษา	11	7

หมายเหตุ. จาก “ความคาดหวังของผู้ใช้ล่ามที่ประชุมชาวไทย,” โดย กุลศิริ เจริญศุภกุล, 2551. สารนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการแปลและล่าม (สายการล่าม) คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. และ “Conference interpreting user expectations,” by Ingrid Kurz, 1989. in HAMOND, D. (ed), COMING OF AGE. PROCEEDINGS OF THE 30th CONFERENCE OF THE A.T.A., Medford, N. J. Learned Information Inc., 143 – 148.

กุลศิริยังได้ศึกษาประเด็นอื่น ๆ เกี่ยวกับล่ำม พบว่าผู้ใช้ล่ำมมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพล่ำม โดยมองว่าเป็นอาชีพที่ช่วยพัฒนาศักยภาพ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นอาชีพที่มีความยากและท้าทาย ผู้จะเป็นล่ำมได้ต้องมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้ล่ำมต้องการให้ล่ำม 1) เป็นผู้ช่วยให้เกิดการสื่อสารข้ามภาษาและวัฒนธรรม 2) เป็น “ผู้สื่อสาร” ซึ่งล่ำมต้องแปลให้ถูกต้อง ฟังเข้าใจง่าย ครบถ้วน ชัดเจน น่าฟัง 3) แปลเน้นการสื่อความหมายมากกว่าคำพูด นอกจากนี้ผู้ใช้ล่ำมยังคาดหวังการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานของล่ำมมาเป็นอันดับแรก โดยมองว่าการศึกษาเนื้อหาการประชุมมีความสำคัญมากกว่าการมีความรู้ด้านภาษาชั้นดีมาก อย่างไรก็ตามกุลศิริ ระบุว่า คุณภาพการล่ำมไม่อาจวัดได้โดยองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ภาพรวมของการล่ำม ถึงแม้งานวิจัยนี้จะเป็นการศึกษากลุ่มประชากรขนาดเล็กและศึกษากับการประชุมซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัว คือ มีการสนทนาข้ามภาษา (อังกฤษ - ไทย) ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการค่อนข้างมาก แต่ก็นับได้ว่าเป็นการริเริ่มการศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้ล่ำมในการประชุมของไทย

งานวิจัยของซวิสเซินเบอร์เกอร์และเพิชแฮคเคอร์ Zwischenberger and Pochhacker (2010) ในปี ค.ศ. 2008 ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกล่ำมการประชุมในสมาคมล่ำมการประชุมนานาชาติ (AICC) 704 คน เรื่องความคาดหวังและความคิดเห็นต่อตนเองด้านคุณภาพและบทบาท ซึ่งการศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษาคุณภาพของการล่ำมพูดพร้อมโดยศูนย์การศึกษาการแปล มหาวิทยาลัยเวียนนา ประเทศออสเตรีย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ มีคำถามทั้งหมด 41 ข้อ ครอบคลุม 3 ประเด็น คือ ส่วนที่หนึ่งเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่สองให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้นำหน้าคุณลักษณะการล่ำม 11 ข้อ ซึ่งนำมาจากการศึกษาเรื่องคุณภาพในกลุ่มล่ำมการประชุมซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมล่ำมการประชุมนานาชาติ (AICC) ของฮิลเดอ์กุนด์ บูลเลอร์ (Hildegund Buhler) ในปี ค.ศ. 1986 ในส่วนที่สองนี้ยังมีตัวอย่างเสียงผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ำมพูดพร้อมความยาวหนึ่งนาทีให้ผู้ตอบแบบสอบถามฟังแล้วแสดงความคิดเห็น ส่วนที่สามเป็นเรื่องของบทบาทของล่ำมในที่ประชุม โดยให้ล่ำมระบุว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำบรรยายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของล่ำม

ผลการสำรวจ ค่อนข้างสอดคล้องกับผลการศึกษาของบูลเลอร์ (Buhler, 1986) พบว่า ล่ำมให้ความสำคัญกับคุณลักษณะสองข้อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหามากที่สุด คือ แปลความหมายตรงตามต้นฉบับ และคำพูดเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผลกัน นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านรูปแบบมากกว่าผลการศึกษาเดิมนั่นคือ การใช้คำศัพท์ที่ถูกต้อง ไวยากรณ์ที่ถูกต้อง และลีลาเหมาะสม (Appropriate Style) ส่วนคุณลักษณะที่เกี่ยวกับการพูดนั้น ล่ำมให้ความสำคัญในระดับต่ำกว่า ยกเว้นเพียงอย่างเดียวคือ การแปลได้อย่างสิ้นไหล อย่างไรก็ตามระดับความสำคัญของคุณลักษณะต่าง ๆ ผันแปรไป เมื่อมีการกำหนดสถานการณ์การประชุมและหัวข้อการประชุม

ข้อมูลจากการฟังตัวอย่างเสียงการล่ำมพูดพร้อมแสดงให้เห็นว่า ทำนองเสียงที่มีชีวิตชีวานั้น ล่ำมหนึ่งในสามเห็นว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ (ร้อยละ 28.2) ดังข้อมูลการเปรียบเทียบผลการวิจัยของนักวิชาการทั้ง 2 คน แสดงอยู่ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคาดหวังด้านคุณภาพของล่ามโดย บูลเลอร์ (Buhler, 1986) และ ซวิสเซนเบอร์เกอร์แล เพ็ชแฮคเกอร์ (Zwischenberger & Pochhacker, 2010)

ความคาดหวังด้านคุณภาพของล่าม	อีลเดอร์กุนด์ บูลเลอร์ 1986 (ร้อยละ)	ซวิสเซนเบอร์เกอร์ และเพ็ชแฮคเกอร์ 2010 (ร้อยละ)
แปลความหมายตรงตามต้นฉบับ	96	83.3
คำพูดที่เชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผลกัน	83	74.8
มีความสั่นไหวในการแปล	49	70.7
ใช้คำศัพท์ที่ถูกต้อง	49	61
ไวยากรณ์ที่ถูกต้อง	48	54.4
มีความครบถ้วนในการแปล	47	47.7
ลีลาที่เหมาะสม	28	36.2
น้ำเสียงที่น่าฟัง	23	27.5
สำเนียงเป็นเจ้าของภาษา	17	14.1
ทำนองเสียงมีชีวิตชีวา	-	28.2

Noted. From “Linguistic (semantic) and extralinguistic (pragmatic) criteria for the evaluation of conference interpretation and interpreters,” by H. Buhler, 1986, *MULTILINGUA*, 5(4), 231 – 235 (<https://dl.acm.org/doi/10.5555/18973.18979>). and “Survey on quality and role: conference interpreters expectations and self-perceptions,” by C. Zwischenberger, & F. Pochhacker, 2010 (<https://aiic.org/document/9646/>).

ในการสำรวจความคิดเห็นของล่ามที่มีต่อบทบาทของตนนั้น ซวิสเซนเบอร์เกอร์และเพ็ชแฮคเกอร์ใช้คำบรรยายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของล่ามซึ่งออกแบบจากแนวคิดพื้นฐานสี่ประการ คือ 1) การแทรกแซง 2) ความซื่อสัตย์ 3) ปฏิบัติการต่อสภาพการทำงาน และ 4) การไม่ลำเอียงและการไม่เกี่ยวข้อง พบว่า ล่ามของสมาคมการประชุมนานาชาติมีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องลักษณะพื้นฐานทางวิชาชีพอย่างชัดเจน ตามวัตถุประสงค์ที่แสดงหรือเสนอข้อคิดเห็นผ่านการปฏิบัติหน้าที่ล่ามแปลภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งเพื่ออำนวยความสะดวกในการสื่อสาร และทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเป็นเสมือนสะพานหรือตัวเชื่อมที่มีทัศนคติทางพฤติกรรมที่เป็นไปในทางทิศทางเดียวกัน สิ่งนี้แสดงให้เห็นกระบวนการเข้าถึงคณาจารย์วิชาชีพที่มีประสิทธิผล

ดังนั้น ทุกหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีการทำงานร่วมกับล่าม หรือเป็นแหล่งจัดหาล่ามต่างตั้งเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของล่ามไว้เพื่อดำรงมาตรฐานในการบริการ ซึ่งสิ่งที่ผู้ล่ามในที่ประชุมของล่ามในกระบวนการสาธารณสุขของประเทศแคนาดา (HIN, 2007); ล่ามศาลรัฐบาลกลาง (USA, Federal Court, 2010); สถาบันล่ามและนักแปลแห่งออสเตรเลีย (AUSIT, n.d.); สมาคมล่ามการประชุมนานาชาติ (AIIC, 2009) อ้างถึงใน พรพรรษา ฟ้ากระจ่าง (2553) สามารถสรุปความคาดหวังที่องค์กรเหล่านี้มีต่อผู้ประกอบการอาชีพล่ามไว้ดังนี้

- 1) ล่ามต้องแปลอย่างถูกต้องและซื่อสัตย์ต่อภาษาต้นฉบับให้มากที่สุด โดยไม่มีการเติมหรือบิดเบือน
- 2) ล่ามต้องรักษาความลับ ไม่นำข้อมูลที่ได้รับรู้จากการทำงานไปเปิดเผยและแสวงหาผลประโยชน์
- 3) ล่ามต้องวางตนเป็นกลาง ไม่รับผลประโยชน์อื่นใดนอกจากค่าจ้างตามที่ได้ตกลงไว้
- 4) ล่ามต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพและเคารพศักดิ์ศรีเสมอ
- 5) ล่ามต้องปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในขอบข่ายงานของตน ไม่ทำงานเกินหน้าที่ที่ได้ตกลงไว้ ไม่แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำและตอบคำถามเอง
- 6) ล่ามต้องรับผิดชอบต่อความน่าเชื่อถือของผลงานของตน รับเฉพาะงานที่มั่นใจว่าตนสามารถทำผลงานเป็นที่น่าพอใจได้ เตรียมตัวและศึกษาข้อมูลของงานที่รับเป็นอย่างดีและต้องรายงานอุปสรรคใด ๆ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพของงาน
- 7) ล่ามต้องทำงานอย่างมืออาชีพและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพเสมอ
- 8) ล่ามต้องเป็นผู้ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิตเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสิ่งใหม่ ๆ เสมอ อันเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงคุณภาพของการล่าม
- 9) ล่ามต้องไม่รับงานซ้อน หรือส่งต่องานของตนให้ผู้อื่นโดยไม่ได้รับการยินยอมจากผู้ว่าจ้าง
- 10) ล่ามต้องให้การสนับสนุนเพื่อนร่วมวิชาชีพ

สรุปทุกองค์กร และทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทย หรือต่างประเทศล้วนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามว่าควรมีความรับผิดชอบต่อการทำงานปฏิบัติหน้าที่ มีองค์ความรู้ทั้งในสาขาวิชาการทางด้านภาษาศาสตร์ และความรู้รอบตัวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ของแต่ละประเทศ รวมทั้งวางตนเป็นกลาง ไม่รับผลประโยชน์อื่นใดนอกจากค่าจ้างตามที่ได้ตกลงไว้ รวมทั้งต้องรักษาความลับ ไม่นำข้อมูลที่ได้รับรู้จากการทำงานไปเปิดเผยและแสวงหาผลประโยชน์อย่างอื่น

4. ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ล่าม

ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติหน้าที่ล่ามสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเด็นคือ ประเด็นปัญหาการทำงานที่ล่ามและการแปล และปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม

4.1 ปัญหาการทำงานที่ล่ามและการแปล ปัญหานี้อาจเกิดจากการประชุมที่มีความซับซ้อนมีข้อมูลเชิงลึกจึงทำให้เกิดการสนทนาในเรื่องที่ล่ามไม่มีความรู้มากพอ ด้านคำศัพท์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องจึงก่อให้เกิดความผิดพลาดในการทำหน้าที่ล่ามและการสื่อสารอยู่บ่อยครั้ง ตัวอย่างเช่น เรื่องของบริษัทเกี่ยวกับความหมายทางภาษาศาสตร์ ซึ่งขอยกตัวอย่างเช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ “run” ที่สามารถปรากฏในบริบทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

The athlete is running.

นักกีฬากำลังวิ่ง

Her nose is running.

น้ำมูกของหล่อนกำลังไหล

We scored a run in the sixth inning.

พวกเราทำคะแนนได้ในช่วงทำคะแนนที่หก

I have a run in my stocking.

ถุงเท้าของฉันมีรอยขาด

My computer runs on Windows.

คอมพิวเตอร์ของฉันทำงานกับโปรแกรมวินโดวส์

Who left the water running?

ใครเปิดน้ำทิ้งไว้

จากตัวอย่างทั้ง 6 ประโยคนี้ (ธีรวิทย์ วิทยุโณณัฐกานต์, 2556) สามารถอธิบายได้ชัดเจนว่า ในภาษาอังกฤษนั้นคำศัพท์คำหนึ่งอาจมีความหมายแตกต่างกัน ดังนั้นผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามจึงต้องเข้าใจ ในบริบทของสภาพแวดล้อมและหัวข้อที่กำลังพูดถึงอย่างชัดเจนจึงจะสามารถสื่อสารออกมาได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชอมสกี (Chomsky) นักภาษาศาสตร์ผู้ซึ่งนำเสนอทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตเพิ่มพูน (Transformational - Generative Grammar) เพื่อแสดงแนวคิดในการอธิบายภาษาของมนุษย์ว่า การที่เจ้าของภาษา ๆ หนึ่งเข้าใจกฎและระบบไวยากรณ์ในการใช้ภาษาจะทำให้ผู้ใช้ภาษานั้น ๆ สร้างประโยค ได้อย่างไม่จำกัด ทำให้ผู้ที่เกิดและเติบโตมาในภาษานั้นใช้ภาษาแม่ (Native Speaker) ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ทรงประสิทธิภาพของสมองมนุษย์และผู้ที่มีสติปัญญาจะสามารถสร้างและเข้าใจประโยคที่ยาว และยากได้ อย่างไรก็ตามมนุษย์บางคนก็มีข้อจำกัดในการเรียนรู้ภาษาได้เช่นกัน

ชอมสกี (Chomsky, 1997, อ้างถึงใน วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2566) ได้นำเสนอแนวคิดการอธิบาย ภาษาของมนุษย์โดยใช้หลักสำคัญ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการทำหน้าที่ล่ามและการแปล ดังนี้

1) ความรู้ในภาษา (Competence) และการใช้ภาษา (Performance)

ความรู้ในภาษา หมายถึง การที่เจ้าของภาษาสามารถรับรู้ภาษานั้น ๆ อย่างถ่องแท้ตามหลักไวยากรณ์ หรือบอกได้ว่า ประโยคนั้นผิดหรือถูกต้องแม้จะไม่เคยได้ยินหรือเรียนมาก่อนก็ตาม เช่น กระดาษ 1 อัน หากพูดเช่นนั้น เจ้าของภาษาจะรู้ทันทีว่าผิด หรือ แม้แต่ประโยคในภาษาอังกฤษ เช่น “I do not going” ซึ่งประโยคที่ถูกต้องคือ “I do not want to go” เป็นต้น

2) ความหมายโครงสร้างเชิงลึก (Deep Structure Meaning) และความหมายโครงสร้างเชิงพื้นผิว (Surface Structure Meaning)

ความหมายโครงสร้างเชิงลึก หมายถึง ความหมายที่ต้องการสื่อ หรือความหมายที่แท้จริงของผู้พูด ส่วนความหมายโครงสร้างเชิงพื้นผิวนั้น หมายถึงสิ่งที่ผู้พูดได้พูดออกมา เช่น Good morning ในความหมายเชิงลึก หมายถึง การทักทาย ในส่วนความหมายเชิงพื้นผิวพบว่า มี 2 รูปแบบ ได้แก่ สวัสดิ์ และ อรุณสวัสดิ์ หรือ หลากหลายกว่านี้ เป็นต้น

นอกจากนี้ในการประชุมแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการสนทนาทางธุรกิจ สังคม หรือ การสนทนาทั่ว ๆ ไป ทุกคนต้องไม่ลืมว่า คนแต่ละคนมีองค์ความรู้ไม่เหมือนกัน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามก็เช่นกันซึ่งถึงแม้ว่าจะมีความรู้ทางภาษาดีมากเพียงใดก็ตาม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสามารถทำความเข้าใจทุกเรื่องได้ และถ้าหากในการสนทนาพูดถึงเรื่องยาก ที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามอาจไม่มีความรู้ อย่างเช่น กฎหมายต่างประเทศหรือ ประวัติศาสตร์ หรือ วัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้นผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามจึงต้องศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และมีการเตรียมตัวอย่างดีก่อนจะทำหน้าที่ล่ามในงานนั้น ๆ

4.2 ปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม

แอดเลอร์ (Adler, 1997, อ้างถึงใน สนสร้อย เทพพัฒนพงศ์ และ หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์, 2561) ได้ให้คำนิยามเอาไว้ว่า การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสาร (Sender) และผู้รับสาร (Receiver) ที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน และนักมานุษยวิทยา เอ็ดเวิร์ด ฮอลล์ (Edward Hall) ได้แบ่งลักษณะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารแบบที่พึ่งพาบริบทสูง (High Context Communication)

และการสื่อสารแบบที่พึ่งพาบริบทต่ำ (Low Context Communication) โดยได้อธิบายความแตกต่างของการสื่อสารทั้งสองลักษณะไว้ดังนี้

1) การสื่อสารแบบที่พึ่งพาบริบทสูง มีความหมายหรือนัยยะหลักของสารอยู่ที่ตัวบริบท ซึ่งรวมถึงการแสดงออกทางใบหน้า น้ำเสียง และท่าทางประกอบต่าง ๆ โดยผู้ส่งสารจะไม่พูดสิ่งที่ตนเองต้องการจะสื่อออกมาอย่างตรงไปตรงมา หากแต่จะพูดแบบอ้อมจนกว่าอีกฝ่ายจะเข้าใจถึงนัยยะหรือสาระสำคัญของข้อความ ซึ่งวิธีการสื่อสารแบบนี้โดยหลักก็เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยการรักษาน้ำของทั้งสองฝ่ายและความรู้สึกที่ตีระหว่างกัน ตัวอย่างเช่นการเปิดประชุมเจรจาต้องล่าช้าออกไปเนื่องจากผู้ร่วมประชุมเดินทางมาสายกว่าที่เวลากำหนด เมื่อพบหน้ากันฝ่ายผู้จัดการประชุมที่ใช้การสื่อสารแบบพึ่งพาบริบทสูง จะต้อนรับด้วยคำพูดที่นุ่มนวลด้วยประโยคที่ว่า การประชุมยังไม่เริ่มขึ้นทุกทันทันเวลาพอดี เป็นต้น

2) การสื่อสารแบบที่พึ่งพาบริบทต่ำ หมายถึง ความหมายหรือสาระสำคัญของข้อความนั้นอยู่ในคำพูดที่สื่อสารออกมา กล่าวคือ ผู้พูดจะพูดสิ่งที่ตนเองต้องการสื่อแบบตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม เนื่องจากเป้าหมายหลักในการสื่อสารคือ เพื่อให้ข้อมูลและรับข้อมูลจากอีกฝ่าย ดังเช่นเหตุการณ์นี้ “งานชิ้นนี้คุณไม่สามารถทำคนเดียวได้ เพราะฉะนั้น คุณควรเลิกทำเสียดีกว่า” ถ้าหากว่าผู้พูดปรับเปลี่ยนการสื่อสารให้เป็นแบบพึ่งพาบริบทสูง เพื่อให้บรรยากาศการสนทนาดีขึ้นก็ควรใช้ประโยคที่ว่า “งานชิ้นนี้คุณลองรับไปทำดูก่อน ถ้าหากมีอะไรติดขัด ขอให้บอกมาจะได้ช่วยเหลือกันต่อไปได้” เป็นต้น

นอกจากนี้ เกสต์แลนด์ (Gesteland, 2002, อ้างถึงใน สนสร้อย เทพพัฒนพงศ์ และ หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์, 2561) ยังจำแนกย่อยรูปแบบวัฒนธรรมในสังคมโดยเปรียบเทียบจับคู่กันเป็น 4 คู่ ได้แก่

1) วัฒนธรรมแบบที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและมุ่งเน้นผลที่ได้ (Relationship Focused Cultures Versus Deal Focused) โดยวัฒนธรรมแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นถือเป็นวัฒนธรรมแบบที่พึ่งพาบริบทสูง คือ เป็นรูปแบบที่ผู้คนจะใช้ภาษาและองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น บริบท หรือ อวัจนภาษา ในการสื่อสารเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ด้วยเหตุนี้ในวัฒนธรรมดังกล่าว คำพูดหรือข้อความที่ตรงจนเกินไปจึงอาจฟังดูแข็งกระด้างและหยาบคายได้ ในขณะที่วัฒนธรรมแบบมุ่งเน้นผลที่ได้นั้นเป็นลักษณะที่พึ่งพาบริบทต่ำ ซึ่งมุ่งเน้นที่สาระสำคัญและผลที่ได้ จึงมักใช้วิธีการสื่อสารแบบชัดเจนตรงไปตรงมาและเข้าประเด็นไม่อ้อมค้อม

2) วัฒนธรรมแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Formal Versus Informal Cultures) กล่าวคือ ในวัฒนธรรมแบบเป็นทางการนั้น จะมีการแบ่งแยกชนชั้น ฐานะ และอำนาจทางสังคมไว้อย่างชัดเจนตามคุณวุฒิ วิทยุฒิ เพศสภาพ บทบาทและตำแหน่งหน้าที่การงานของบุคคลนั้น ๆ เมื่อพบปะกัน คนในวัฒนธรรมดังกล่าวจะแสดงความเคารพต่อผู้ที่อยู่ในฐานะที่สูงกว่าทั้งทางคำพูด ภาษาที่ใช้ และองค์ประกอบอื่น ๆ

3) วัฒนธรรมแบบยึดถือการตรงต่อเวลาและแบบที่เวลายืดหยุ่นได้ (Rigid - Time Versus Fluid - Time Cultures) กล่าวคือ คนในวัฒนธรรมแบบยึดถือการตรงต่อเวลาจะรู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความค่าและไม่ควรปล่อยให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่ในทางตรงกันข้ามคนที่มีความยืดหยุ่นได้จะไม่ยึดติดกับเรื่องการรักษาเวลา เพราะจะให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการเจรจาหรือที่ทำงานมากกว่าการบรรลุเป้าหมายงานภายในกำหนดตารางเวลา

4) วัฒนธรรมแบบแสดงออกและแบบสงวนท่าที (Expressive Versus Reserved Cultures) โดยวัฒนธรรมแบบแสดงออกนั้น ในระหว่างการสื่อสารจะมีการออกท่วงท่าประกอบการพูด อาจจะมีการถูกเนื้อต้องตัวกัน สบตากัน มีการเว้นระยะห่างระหว่างทั้งสองฝ่ายน้อย ในขณะที่วัฒนธรรมแบบสงวนท่าทีจะพูดจาเบา ๆ แพบไม่มีท่าทางประกอบ หลีกเลี่ยงการสบตา และรักษาระยะห่างระหว่างสองฝ่าย ซึ่งถ้าหากตัวแทนทั้งสองฝ่ายมีวัฒนธรรมในการแสดงออกในระดับที่แตกต่างกันมากก็อาจทำให้เกิดช่องว่างในกระบวนการสื่อสารและเกิดความรู้สึกเกือเขินขึ้นได้

สำหรับคนไทยนั้น เกสต์แลนด์ (Gesteland) อธิบายว่า คนไทยมีวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือ มุ่งเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความเป็นทางการ (Formal) ด้วยการรักษาระยะห่างและให้ความเคารพนับถือแก่ผู้มีอาวุโสหรือที่มีตำแหน่งสูงกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับตัวแทนจากหน่วยงานรัฐ และด้วยวัฒนธรรมดังกล่าวจึงโยงไปถึงปัญหาเรื่องความตรงต่อเวลา เนื่องจากวัฒนธรรมของคนไทยนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องของตัวบุคคลมากกว่าเรื่องของเวลา และนอกจากนี้คนไทยยังมีวัฒนธรรมแบบสงวนท่าที กล่าวคือ คนไทยไม่แสดงออกมากนัก เลี่ยงการสบตา และรักษาระยะห่างกับฝ่ายตรงข้าม ดังนั้นด้วยลักษณะทางวัฒนธรรมดังกล่าวของคนไทย ชาวต่างประเทศที่มาจากต่างวัฒนธรรมหากไม่ได้ศึกษาวัฒนธรรมไทยมาก่อน ก็อาจจะมีอุปสรรคในการเจรจาสื่อสารกับฝ่ายไทยให้บรรลุเป้าประสงค์ได้ เช่นเดียวกับคนไทย เมื่อต้องเจรจาสื่อสารกับชาวต่างประเทศที่มาจากต่างวัฒนธรรม หากไม่ทำความเข้าใจ ศึกษาวัฒนธรรมของอีกฝ่าย ก็อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือ ขัดแย้งกันได้ หรือ อาจจะทำให้ความคำพูดหรือข้อความผิดไปจากเจตนารมณ์ของอีกฝ่ายได้

สรุปรูปแบบของวัฒนธรรมทางสังคมนั้นมี 4 รูปแบบ คือ 1) แบบที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและมุ่งเน้นผลที่ได้ 2) แบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3) แบบยึดถือการตรงต่อเวลาและแบบที่เวลายืดหยุ่นได้ และ 4) แบบแสดงออกและแบบสงวนท่าที โดยวัฒนธรรมทางสังคมของคนไทยนั้นเป็นแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความเป็นทางการ ด้วยการรักษาระยะห่างและให้ความเคารพนับถือผู้ที่มีอาวุโสหรือตำแหน่งสูงกว่า ในขณะที่เดียวกันคนไทยก็มีความยืดหยุ่นไม่ได้ตรงต่อเวลามากนัก

5. การปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทงานวิเทศสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย

ในสภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศในปัจจุบันนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนงานของแต่ละประเทศแม้กระทั่งหน่วยงานในภาคการศึกษา มหาวิทยาลัยเองก็ได้รับผลกระทบจากการเมืองระหว่างประเทศด้วยเช่นกัน ดังนั้นการจะเอาชนะอุปสรรคด้านภาษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลจากต่างวัฒนธรรมนั้น จึงต้องเกิดจากการสื่อความหมายที่ในลักษณะที่เป็นมิตร และเป็นการตีความที่มีความเป็นมิตรในทุกคำพูด ล่ามจึงเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ศิลปะหลากหลายสาขาวิชาร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยทำให้เกิดความเป็นมิตร และบรรยากาศที่ดีในการเมืองระหว่างประเทศ และทำให้ผู้ที่มาจากหลากหลายประเทศ ซึ่งแตกต่างกันทั้งวัฒนธรรม ประเพณี และภาษาเกิดความเข้าใจอันดีต่อกันส่งผลต่อความสงบสุขของโลกใบนี้

ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่าม ควรมีการพัฒนาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ การเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม การเข้ารหัสในการสื่อสารอย่างระมัดระวัง การเลือกสรรข้อมูลเพื่อส่งสาร การถอดรหัสในการสื่อสารอย่างระมัดระวัง และการติดตามประเมินผลในการสื่อสาร ดังมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

1) พัฒนาความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Developing Culture Sensitive) ในฐานะผู้ส่งสาร ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามต้องมีความเข้าใจในตัวผู้รับสารและสามารถถอดรหัสในการสื่อสาร ผ่านการแปลความหมายของสัญลักษณ์หรือสัญญาณได้อย่างเข้าใจถูกต้อง ขั้นตอนนี้ต้องอาศัยความเข้าใจพื้นฐานในด้านวัฒนธรรมที่แตกต่าง ซึ่งผู้ปฏิบัติงานล่ามแต่ละคนได้สะสมประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้เพื่อทำความเข้าใจบุคคลที่ต้องการจะสื่อสาร รวมถึงใช้พิจารณาปฏิกิริยาของบุคคลในการตอบสนองต่อบริบทแวดล้อมทางวัฒนธรรม

2) การเข้ารหัสในการสื่อสารอย่างระมัดระวัง (Careful Encoding) ในหลายกรณีการแปลความหมายตามตัวหนังสือมักมีข้อจำกัดเมื่อใช้เปรียบเทียบกับภาษาที่ต่างกัน ตัวอย่างเช่น คำว่า Accountability และ Responsibility ซึ่งอาจแปลความหมายคล้ายกันในภาษาไทยว่า ความรับผิดชอบ ในขณะที่ความหมายที่แท้จริงของสองคำนี้ มีความหมายแตกต่างกันอย่างมาก การแปลภาษาจึงมีกระบวนการส่วนหนึ่งของการเข้ารหัสเท่านั้น ดังนั้นในการสื่อสารผ่านการแปลความหมายของคำพูดหรือสัญลักษณ์ของคู่เจรจา สำหรับการติดต่อสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในฐานะผู้ส่งสารควรใช้คำพูด ภาพประกอบ และท่าทางที่เหมาะสมเพื่อใช้อ้างอิงให้คู่เจรจาหรือผู้รับสารเข้าใจ และผู้สื่อสารควรหลีกเลี่ยงการใช้สำนวนและคำพูดที่สื่อความหมายเฉพาะของแต่ละภูมิภาค

3) การเลือกสรรข้อมูลเพื่อการสื่อสาร (Selection Transmission) การเลือกสรรข้อมูลให้เกิดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของตัวสาร ระดับความสำคัญของสาร และความคาดหวังที่ต้องการจากบุคคลกับปัจจัยอื่น ๆ โดยวิธีการที่ดีที่สุดคือ การเลือกวิธีการสื่อสารแบบเผชิญหน้าเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคู่สื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างคู่เจรจายจะช่วยสร้างโอกาสให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามได้รับการตอบสนองทางการสื่อสารในรูปแบบของคำพูด และภาพที่เห็นให้เหมาะสมกับคู่เจรจาในกระบวนการติดต่อสื่อสารในรูปแบบของคำพูด และภาพที่เห็นในสถานการณ์ที่มีการเผชิญหน้ากัน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามจึงสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับคู่เจรจาในกระบวนการติดต่อสื่อสารได้รวดเร็วขึ้นในทันที

4) การถอดรหัสในการสื่อสารอย่างระมัดระวัง (Careful Decoding of Feedback) การถอดรหัสคือ กระบวนการแปลสัญญาณหรือสัญลักษณ์ที่ได้รับเพื่อนำมาใช้ในการตีความข้อความที่ส่งมา สาเหตุสำคัญที่สร้างความคลาดเคลื่อนและความกำกวมในการถอดรหัส ได้แก่ ผู้รับสารตีความผิดพลาด ผู้รับสารส่งสัญญาณตอบรับกลับมายังผู้ส่งสารไม่ถูกต้อง และผู้ส่งสารตีความปฏิกิริยาตอบสนองของผู้รับสารคลาดเคลื่อน การพิจารณาตรวจสอบการถอดรหัสของสารจากการตอบสนองของคู่เจรจาจึงนับเป็นสิ่งสำคัญในการพิสูจน์ว่าความเข้าใจในสารนั้นได้ข้ามผ่านความแตกต่างทางวัฒนธรรมไปแล้วอย่างถูกต้อง

5) การติดตามประเมินผลในการสื่อสาร (Follow - Up Activity) สามารถกระทำได้ทั้งการติดตามสอบถาม หรือการนั่งเฉยหากกิจกรรมต้องการให้กระบวนการสื่อสารมีการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามต้องติดตามผลของการสื่อสารที่เกิดจากประชุมหารือ และหาข้อสรุปหรือตกลงร่วมกัน

โดยทั่วไปการบรรลุข้อตกลงที่เป็นรูปธรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การลงนามในข้อตกลงหรือสัญญาต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นรูปแบบการติดต่อสื่อสารทางการระหว่างประเทศมากที่สุด

การปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทของงานวิเทศสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัยนั้น มีความคล้ายกับการปฏิบัติหน้าที่ของล่ามทางการทูต เนื่องจากรูปแบบการสื่อสารและการเจรจาขึ้นอยู่กับประเทศ วัฒนธรรม และภาษาเป็นอย่างมาก และการตีความทางการทูตเป็นเครื่องมือที่ใช้บ่อยในรูปแบบของ Soft Power เพื่อช่วยเจรจาพันธมิตร หรือ ลดระดับความตึงเครียด ในขณะเดียวกันก็เป็นไปในลักษณะของการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ ในแง่นี้ วิธีที่ประเทศหนึ่งใช้ล่ามอาจถูกมองว่า เป็นการแสดงออกถึงวัฒนธรรมของตนอย่างเคร่งครัด ซึ่งทำให้ความพยายามใด ๆ ในการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานของล่ามทางการทูตมีความยุ่งยากมากขึ้นไปอีก ดังจะเห็นได้ว่า ล่ามทางการทูตได้รับการหล่อหลอมโดยสภาพแวดล้อมที่ดำเนินการในขอบเขตของพหุภาคี ความสัมพันธ์ทางการทูตได้พัฒนามาจากการเจรจาลับไปสู่การทูตโดยการประชุม ซึ่งล่ามที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาเหล่านี้ถือว่า การตีความทางการทูตเป็นส่วนย่อยของการตีความในที่ประชุม ซึ่งในปัจจุบันนี้ การประชุมกับนักการทูตโดยทั่วไปคือการประชุมระหว่างประเทศที่มีผู้แทนจากหลายประเทศมาเข้าร่วมประชุม ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของนักวิเทศสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัยที่จะต้องมีการดำเนินการจัดประชุม และมีการเจรจากับหน่วยงาน หรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการประสานความสัมพันธ์ที่ดีในลักษณะของการทูตผ่านการศึกษา การทำวิจัย การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และบุคลากรระหว่างมหาวิทยาลัยทั้งสองประเทศ (สนสร้อย เทพพัฒนพงศ์ และ หนึ่งทัย แรงผลสัมฤทธิ์, 2561) ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) การประชุม (Meeting) ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งผู้แทนจากมหาวิทยาลัย หน่วยงาน และองค์กรจากต่างประเทศ และผู้แทนจากมหาวิทยาลัยของประเทศไทย ซึ่งอาจมีมากกว่าหนึ่งองค์กรพูดคุยกันในหัวข้อต่าง ๆ และภาษาหลักที่ใช้ในการประชุม คือ ภาษาไทย ดังนั้น เพื่อให้ผู้แทนจากมหาวิทยาลัย หน่วยงาน และองค์กรจากต่างประเทศเข้าใจในเนื้อหาและประเด็นของหัวข้อที่พูดคุยกันตรงกัน จึงจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่คนไทยปฏิบัติหน้าที่ล่าม

2) การเจรจาหรือ (Negotiating Conference) คือ การพบกันระหว่างผู้แทนหรือคณะผู้แทนจากมหาวิทยาลัย หน่วยงานและองค์กรจากต่างประเทศ กับมหาวิทยาลัยของประเทศไทย เพื่อประชุมเจรจาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและหาข้อตกลงที่ทั้งสองฝ่ายพึงพอใจ ซึ่งภาษาหลักที่ใช้ในการเจรจาหรือก็คือ ภาษาไทยเช่นเดียวกับในการประชุม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่คนไทยปฏิบัติหน้าที่เป็นล่ามสื่อกลาง เพื่อให้การเจรจามีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

3) การเข้าเยี่ยมคารวะ (Courtesy Call) คือ การเข้าพบกันระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูงของมหาวิทยาลัย หน่วยงาน และองค์กรในต่างประเทศ กับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เพื่อแนะนำตัวหรือทักทายในโอกาสต่าง ๆ เช่น เอกอัครราชทูตต่างประเทศขอเข้าพบอธิการบดีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เนื่องในโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่ การสนทนาส่วนใหญ่เป็นเรื่องกว้าง ๆ ทั่วไป มุ่งเน้นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในบางกรณีอาจมีการกล่าวถึงประเด็นปัญหาที่สร้างความกังวลใจกับอีกฝ่าย รวมถึงการดำเนินการร่วมกันในอนาคต ภาษากลางที่ใช้ส่วนใหญ่คือ ภาษาอังกฤษ เนื่องจากทั้งสองฝ่ายสามารถพูดสื่อสารภาษากลางได้ในระดับที่ดีและมีประสิทธิภาพ และในบางกรณีที่เอกอัครราชทูตต่างประเทศ

สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ก็อาจจะมีการใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการสื่อสารเพื่อเป็นการให้เกิดริตติฝายไทย ซึ่งในกรณีดังกล่าว อาจจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่คนไทยปฏิบัติหน้าที่ล่ามแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สามให้แก่เจ้าหน้าที่ฝายตนเอง และคนอื่นที่เข้าร่วมประชุมด้วย

ภาพที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ล่ามแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาภูฏานที่เข้าร่วมงาน Thai - Chinese Education Expo at Impact Arena, Muangthong Thani, Nonthaburi with RMUTP Bhutanes Students, November 8th, 2019

หมายเหตุ. โดย ชุติมา สุตจรรยา, 2562.

สรุป

งานล่าม คือ การแปลคำพูดของคู่สนทนาฝ่ายหนึ่งให้คู่สนทนาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจในภาษากลางเดียวกัน งานล่ามเป็นเสมือนผู้อำนวยความสะดวกในการสื่อสาร สร้างบรรยากาศการเจรจาที่เป็นมิตรด้วยการใช้การแปลภาษาที่เข้าใจตรงกันของคู่สนทนาทั้งสองฝ่าย โดยผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามต้องมีองค์ความรู้ในด้านภาษาศาสตร์ที่จะดำเนินการแปลเป็นอย่างดี รวมทั้งมีองค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ การเมืองการปกครอง การท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของวัฒนธรรมทางสังคมว่ามี 4 รูปแบบ คือ 1) แบบที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมุ่งเน้นผลที่ได้ 2) แบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3) แบบยึดถือการตรงต่อเวลาและแบบที่เวลายืดหยุ่นได้ และ 4) แบบแสดงออกและแบบสงวนท่าที โดยวัฒนธรรมทางสังคมของคนไทยนั้นเป็นแบบมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความเป็นทางการ ด้วยการรักษาระยะห่างและให้ความเคารพนับถือผู้ที่มีอาวุโสหรือตำแหน่งสูงกว่า ในขณะที่เดียวกันคนไทยก็มีความยืดหยุ่นไม่ได้ตรงต่อเวลามากนัก รวมทั้งมีองค์ความรู้รอบตัวอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ล่ามในสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามยังต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง รักษาความลับในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

สำหรับบทบาทของผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นล่ามภาษาต่างประเทศที่ทำหน้าที่ในการแปลข้อมูลข่าวสารที่ได้จากบุคคลและสื่อสาธารณะจากต่างประเทศและทำหน้าที่ล่ามข้อมูลข่าวสารที่ได้จากบุคคลและในการสนทนาระหว่างเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัย และผู้มาเยือนจากต่างประเทศ ซึ่งมีภาษาวัฒนธรรม ความเชื่อที่แตกต่างกัน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทมหาวิทยาลัยจึงเป็นสื่อกลางระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Mediator) ตามความหมายของ Martinez - Sierra (2008, อ้างถึงใน กรพิม วุฒิวงศ์ และ หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์, 2559) และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้คนที่มีความพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ล่ามและเจ้าหน้าที่ภาษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนผู้ควบคุมกลั่นกรองข้อมูล ตามทฤษฎีนายประตูของ Kurt Lewin นักจิตวิทยาสังคม ตามทฤษฎีนี้ ข้อมูลข่าวสารจะผ่านเข้าไปในช่องหรือประตูซึ่งนายประตูจะเป็นผู้ควบคุมกลั่นกรอง โดยข้อมูลมากมายที่มีอยู่จะถูกคัดกรองและขัดเกลา (Barzilai - Nahon, 2008) เช่น ในการติดตามข่าวสารในสื่อสาธารณะเพื่อแปลและสรุปเป็นรายงานข่าว ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในมหาวิทยาลัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจเลือกข้อมูลที่จะแปลหรือนำเสนอ หรือในการแปลการสนทนาระหว่างเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยกับผู้มาเยือนจากต่างประเทศก็เป็นในลักษณะการล่ามโดยสรุปเช่นกัน โดยเลือกเฉพาะใจความสำคัญ ส่วนในกรณีการบรรยายในห้องเรียน หรือในชั้นเรียนนั้นผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในมหาวิทยาลัยจะเป็นการกรองข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ หากผู้พูดพูดซ้ำความ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในมหาวิทยาลัยจะตัดความที่ซ้ำออก หรือเมื่อวิทยากรพูดยาวเกินไป ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามไม่สามารถเก็บรายละเอียดได้หมดก็จะทำการแปลโดยสรุปและบางกรณีจะแปลตามความเข้าใจ และนำเสนอในมุมมองที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามเข้าใจ

ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทมหาวิทยาลัยเป็นเสมือนนายประตูที่ทั้งรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูล ตามที่ Klobas and McGill (1995) และ Sturges (2001) กล่าวไว้ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทมหาวิทยาลัยมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก ทั้งทำงานในลักษณะของนักการข่าว นักการประชาสัมพันธ์ และใช้ความสามารถทางภาษาในการแปลและเป็นล่ามในบางครั้ง เช่น การปฏิบัติหน้าที่เป็นล่ามแปลภาษาในการประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย และผู้มาเยือนจากต่างประเทศ หรือ การเป็นล่ามแปลการบรรยาย หรือ การอบรมให้กับเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยกับผู้บรรยายชาวต่างประเทศ เป็นต้น ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในบริบทมหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปพัฒนางานที่ทำ เช่น การอบรมภาษาอังกฤษ ซึ่งจำกัดว่าผู้เรียนต้องเป็นผู้เดินทางไปต่างประเทศเพื่อให้ได้พบกับสภาพแวดล้อมจริง และใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวันจริงเพื่อรับรู้ถึงบริบทการใช้คำศัพท์ในสถานการณ์จริง และเรียนรู้จากเจ้าของภาษาในสภาพแวดล้อมของประเทศนั้นโดยตรง เท่าที่ผ่านมามาประเทศไทยยังไม่มีกำหนดมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแปล และยังไม่มีกรรับรองคุณภาพของนักแปลอย่างเป็นทางการเช่นเดียวกับวงการอื่น ๆ เช่น การแพทย์ การศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตามสมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทยตระหนักดีถึงบทบาทความสำคัญและคุณค่าของนักแปล จึงได้จัดตั้งรางวัล สุรินทราชาขึ้นเป็นอนุสรณ์แด่พระยาสุรินทราชา (นกยูง วิเศษกุล) หรือ แม่วัน ซึ่งเป็นคนแรกที่แปลนวนิยายภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และเคยทำหน้าที่เป็นล่ามคนสำคัญในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รางวัลเกียรติคุณนี้มอบแก่นักแปล และล่ามผู้มีผลงานดีเด่น

เผยแพร่เป็นเวลานาน และสร้างคุณูปการแก่วงวรรณกรรม สังคม และประเทศชาติ โดยเริ่มจัดงานครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2550 (ชณัณกร เพ็ชรวัฒนา, 2559)

ข้อเสนอแนะ

บทความวิชาการเรื่องนี้ เป็นบทความที่ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ล่าม ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่าม และปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามต้องพบในการปฏิบัติงาน ซึ่งบทความวิชาการเรื่องนี้มุ่งเน้นที่จะให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ล่ามเป็นอย่างมาก และสามารถทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เหนือความคาดหมายได้ตลอดเวลาจากการเข้าใจผิดระหว่างกัน รวมถึงสะท้อนให้เห็นถึงความปัญหาและวิธีการรับมือของผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามในส่วนที่มีประเด็นด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่วนตัวอย่างที่ดีในการนำองค์ความรู้จากบทความนี้ไปต่อยอดในการพัฒนาหลักสูตรที่ใช้ในการอบรมผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามต่อไป และพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้กับผู้ปฏิบัติล่ามให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิชาการเรื่อง ล่ามกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้เขียนขอขอบคุณ ดร. ณัฐวรพล รัชสิริวัชรบุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญญ์ บุญกนิษฐ รองอธิการบดีฝ่ายบริหารวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน และให้ข้อมูลที่ดีในการเขียนบทความวิชาการทุกเรื่องด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณ คณะทำงานกองบรรณาธิการวารสารวิพิธพัฒนศิลป์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำที่ดีในการปรับแก้ไข และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนบทความวิชาการทุกครั้ง ทำให้ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม และสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนางานเขียนบทความวิชาการและบทความวิจัยในครั้งต่อไป

รายการอ้างอิง

- กรพิมพ์ วุฒิวงศ์ และ หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์. (2559). ลักษณะการทำงานและบทบาทของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ. *วารสารการแปลและการล่าม*, 1(2), 18-60. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JTIT/article/view/228269/155367>
- กุลศิริ เจริญศุภกุล. (2551). *ความคาดหวังของผู้ใช้ล่ามที่ประชุมชาวไทย* [สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ชณัณกร เพ็ชรวัฒนา. (2559). การแปลของไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารการแปลและการล่าม*, 1(1), 16 - 49. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JTIT/article/view/228244/155347>
- ธารทิพย์ แก้วทิพย์. (2542). การแปลแบบล่าม: แนวคิดเชิงทฤษฎีและวิธีปฏิบัติ. *วารสารศิลปศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2(1), 26 - 42. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/article/view/14916/13681>

- ธีรวิทย์ ภิญญ์ณัฐกานต์. (2556). *ศาสตร์และศิลป์ของนักแปลและล่ามภาษา*. [เอกสารที่ไม่มีการตีพิมพ์].
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
<http://sutir.sut.ac.th:8080/jspui/bitstream/123456789/6208/1/Fulltext.pdf>
- พรพรรณษา แก้วกระจ่าง. (2553). *ความคาดหวังด้านคุณภาพและบทบาทในกระบวนการช่วยเหลือและ
คุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย].
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2566). *กลุ่มไวยากรณ์รูปนัย ทฤษฎีภาษาศาสตร์ ๒*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<https://www.arts.chula.ac.th/~ling/contents/File/Ling%The0%20ll.pdf>.
- วรรณิตา ยืนยงค์ และ สมเกียรติ เชนงกิจวิช. (27, มิถุนายน, 2562). บทบาทหน้าที่ของล่ามและปัญหาการ
ล่ามภาษาญี่ปุ่นชาวไทย ในโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศไทย กรณีศึกษาความแตกต่างระหว่าง
ล่ามมือใหม่ และล่ามมืออาชีพ [Symposium]. *การประชุมวิชาการระดับบัณฑิตศึกษามหาชนชาติ สรรพศาสตร์
สรรพศิลป์ ประจำปี 2562*. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
<https://arts.tu.ac.th/uploads/arts/Doctorate/Meeting/M35.pdf>
- สนสร้อย เทพพัฒนพงศ์ และ หนึ่งททัย แรงผลสัมฤทธิ์. (2561). ความแตกต่างทางวัฒนธรรมยุโรปและ
วัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อการทำล่ามในบริบทของงานสถานทูต. *วารสารการแปลและการล่าม*.
3(2), 198 – 237. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JTIT/article/view/244615>
- สัญญาวิ สายบัว. (2542). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คู่มือการปฏิบัติหน้าที่ล่ามพูดพร้อมอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับนักวิเทศสัมพันธ์ของสำนักภาษาต่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2564, มกราคม). *สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร*.
<https://citly.me/eSwo6>
- สุพรรณิ ปิ่นมณี. (2555). *แปลผิด แปลถูก*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Albright, M. (2008). *Memo to the President Elect: How We Can Restore America's
Reputation and Leadership*. Harper.
- Barzilai-Nahon, K. (2008). Toward a Theory of Network Gatekeeping: A Framework for Exploring
Information Control. *Journal of the American Society for Information Science and
Technology*, 59(9), 1493 – 1512.
https://journals.scholarsportal.info/details/15322882/v59i0009/1493_tatongaffeic.xml
- Buhler, H. (1986). Linguistic (semantic) and extralinguistic (pragmatic) criteria for the evaluation
of conference interpretation and interpreters, *Multilingua*, 5(4), 231 – 236.
<https://dl.acm.org/doi/10.5555/18973.18979>
- Klobas, J. E., & McGill, T. (1995). Identification of Technological Gatekeepers in the Information
Technology Profession. *Journal of the American Society for Information Science*,
46(8), 581 – 589.

- Kurz, I. (1989). Conference interpreting user expectations, in HAMOND, D. (ed), COMING OF AGE. PROCEEDINGS OF THE 30th CONFERENCE OF THE A.T.A., Medford, N. J. Learned Information Inc., 143 – 148.
- Llewellyn – Jones, P., & Lee, R. G. (2013). Getting to the Core of Role: Defining Interpreter's Role – Space. *International Journal of Interpreter Education*, 5(2), 54 – 72.
<https://tigerprints.clemson.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1117&context=ijie>
- Lung, R. (2016). *Defining Sillan interpreters in first-millennium East Asian exchanges*. John Benjamins Publishing Company.
- Pochhacker, F. (2016). *Introducing Interpreting Studies*. (2nd ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315649573>
- Roland, R. (1999). *Interpreters as Diplomats: A Diplomatic History of the Role of Interpreters in World Politics*. University of Ottawa Press.
- Sturges, P. (2001). Gatekeepers and other intermediaries. *Aslib Proceedings*, 53(2), 62 – 67.
- Takeda, K. (2010). *Interpreting the Tokyo War Crimes Tribunal. A Sociopolitical Analysis*. The University of Ottawa Press.
- Wood, S. (2013). Prestige in world politics: history, theory, expression. *Int.Polit*, 50, 387 – 411.
<https://doi.org/10.1057/ip.2013.13>
- Zwischenberger, C., & Pochhacker, F. (2010). *Survey on quality and role: conference interpreters expectations and self-perception*. AIIC. <https://aiic.org/document/9646/>